

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

GEZONDHEIDS- CONFERENTIE MILIEUGEZONDHEIDSZORG

Break-out Zeer Zorgwekkende Stoffen

4 DECEMBER 2023 - BRUSSEL

Praktisch

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Gelieve vragen te bewaren tot het einde van de sessie en/of de pauze.

Tijdens de sessie verschijnen enkele vragen.
We ontvangen graag jullie input.

- Surf alvast naar: slido.com
Voeg de code in: #conferentie-zzs

- Of scan de QR code

Netwerk: Maison de la Poste
Wachtwoord: Gathering

Gezondheidsdoelstelling MGZ – Zeer Zorgwekkende Stoffen

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

- ▶ Doelstelling zeer zorgwekkende stoffen
  - Subdoelstelling 1
  - Subdoelstelling 2
  - Subdoelstelling 3

Gezondheidsdoelstelling MGZ – Zeer Zorgwekkende Stoffen

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

► Sprekers

→ Subdoelstelling 1: Katleen De Brouwere, VITO

→ Subdoelstelling 2: Elly Den Hond, PIH

→ Subdoelstelling 3: Hanne Vandenbossche, Departement Zorg

→ Algemeen: Hilde Van De Maele, Departement Zorg

Gezondheidsdoelstelling MGZ

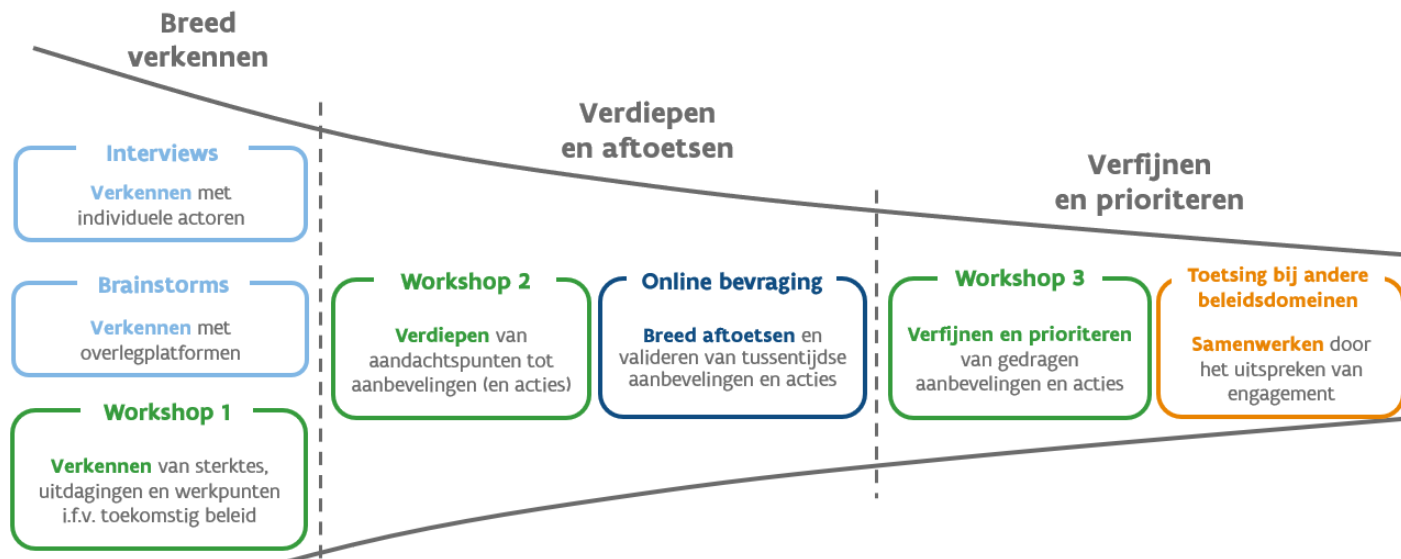
Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

- ▶ Om prioriteiten te leggen binnen het preventieve gezondheidsbeleid
- ▶ Specifieke, meetbare en algemeen aanvaarde doelstellingen op vlak van preventie met het oog op het behalen van gezondheidswinst op bevolkingsniveau.
Worden goedgekeurd door de Vlaamse Regering en het Vlaamse Parlement.
  - breed maatschappelijk draagvlak creëren om met zijn allen hieraan te werken.
- ▶ “Met zijn allen”:
  - naast beleidsinstanties, worden ook vertegenwoordigers van onderzoek en onderwijs, middenveldorganisaties, koepels, belangenverenigingen, de zorg- en welzijnssector betrokken.

Gezondheidsdoelstelling MGZ

- Participatief voortraject
→ uitdagingen + aanbevelingen over ZZS

=> Gedragen en geprioriteerde (sub)doelstellingen voor preventieve gezondheidsbeleid

Doelstelling ZGS – betrokken actoren

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

ICHO VZW

Volksgezondheid
Veiligheid van de Voedselketen
Leefmilieu

vito

STEUNPUNT
OMGEVING EN GEZONDHEID

hogeschool
vives

Kom op
tegen Kanker

logo VL
GEZONDHEID
TROEF

essenscia

where chemistry meets life sciences

Gezinsbond

sciensano

BOND
BETER
LEEF VOOR DE
TOEHOMST
MILIEU

MINARAAD
milieu & natuur

Vlaanderen
is omgevingsbewust

ONAFHANKELIJKE
ZIEKENFONDSEN

Provincie
Antwerpen

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

DEPARTEMENT
OMGEVING

Vlaanderen
is kansrijk opgroeien

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

Gezondheidsdoelstelling MGZ – Doelstelling ZZS

Doelstelling ZZS

Tegen 2030 streven we naar een aanvaardbaar gezondheidsrisico van prioritaire Zeer Zorgwekkende Stoffen voor elke Vlaming, in ondersteuning van de 2050-visie 'Op weg naar een veilig Vlaanderen voor Zeer Zorgwekkende Stoffen'.

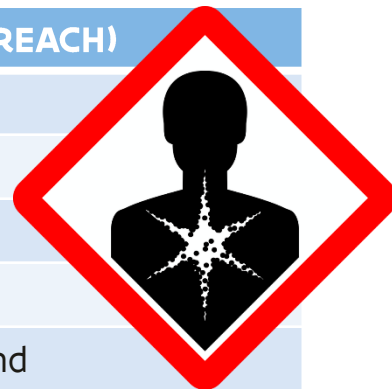

Preventieve gezondheidsbeleid: humane ZZS

- Een humane zeer zorgwekkende stof is een stof:
- waarbij **humane toxiciteit** vermoed wordt of vastgesteld is,
  - die relevant is voor een **Vlaamse setting**
  - en die valt of mogelijk valt onder één of meer van de **criteria**, vermeld in **artikel 57** van de **REACH** verordening

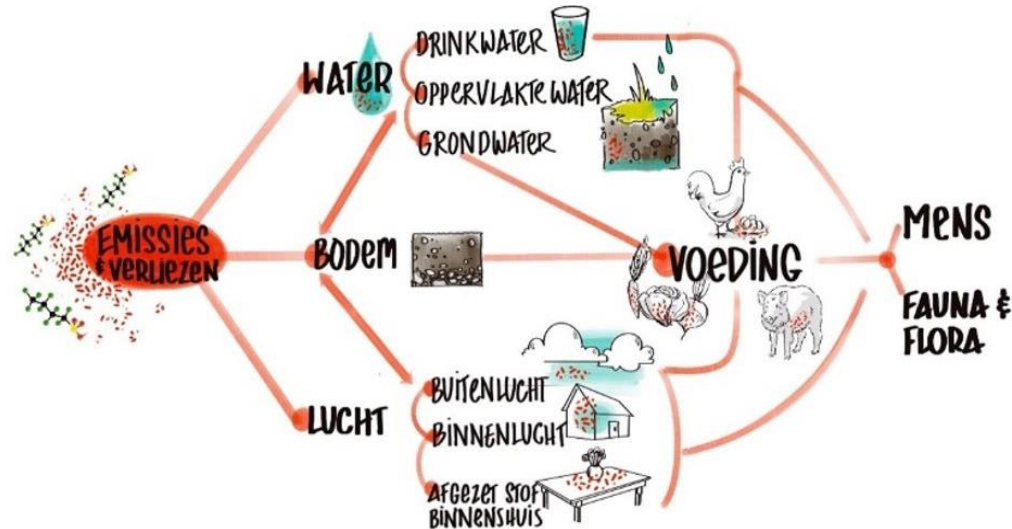
Gevaarseigenschappen (criteria art 57 REACH)

- kankerverwekkend
- mutageen
- giftig voor de voortplanting
- persistent, bioaccumulerend en giftig
- zeer persistent en zeer bioaccumulerend
- soortgelijke zorg (zoals hormoonverstorende stoffen)

Preventieve gezondheidsbeleid: Vlaamse setting

- Blootstelling van Vlaamse burger via de leefomgeving mogelijk

Preventieve gezondheidsbeleid: rol

Aanwezigheid ZZS in
leefomgeving of in
mens

Welke (risico's op)
gezondheidseffecten?
Vanaf welk
blootstellingsniveau?

(Bron)maatregelen en/of
blootstellingsbeperkende
adviezen
met aandacht voor
kwetsbare groepen en
voorzorgsprincipe

Gezondheidsdoelstelling MGZ – Doelstelling ZZS

Doelstelling ZZS

Tegen 2030 streven we naar een aanvaardbaar gezondheidsrisico van prioritaire Zeer Zorgwekkende Stoffen voor elke Vlaming,
in ondersteuning van de 2050-visie 'Op weg naar een veilig Vlaanderen voor Zeer Zorgwekkende Stoffen'.

Doelstelling ZZS

Tegen 2030 streven we naar een aanvaardbaar gezondheidsrisico van prioritaire Zeer Zorgwekkende Stoffen voor elke Vlaming,
in ondersteuning van de 2050-visie 'Op weg naar een veilig Vlaanderen voor Zeer Zorgwekkende Stoffen'.

Operationele subdoelstellingen

1. We passen **gedragen beoordelingskaders** toe om gezondheidsrisico's in te schatten en advies te geven over prioritaire humane Zeer Zorgwekkende Stoffen.
2. De prioritaire humane Zeer Zorgwekkende Stoffen met een relevante bijdrage in de ziektelast worden opgevolgd in **gezondheidsmonitoring en -surveillance**.
3. Burgers, lokale besturen, relevante intermediairen en organisaties beschikken over **laagdrempelige informatie en instrumenten** om bewust om te gaan met Zeer Zorgwekkende Stoffen.

Gezondheidsdoelstelling MGZ – Zeer Zorgwekkende Stoffen

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

► Doelstelling zeer zorgwekkende stoffen

→ Subdoelstelling 1

- Uitdagingen en aanbevelingen
- Operationele subdoelstelling
- Acties

→ Subdoelstelling 2

→ Subdoelstelling 3

Doelstelling ZS – Subdoelstelling 1

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Uitdaging

Er bestaan reeds enkele **normenkaders*** voor bepaalde zeer zorgwekkende stoffen. Echter werd bij het opstellen van deze normenkaders nog niet systematisch nagedacht **vanuit een volledige lijst** van zeer zorgwekkende stoffen.

Wanneer men dit wel zou doen, moet men kiezen **in welke volgorde** van stoffen er een normenkader gedefinieerd moet worden. Met andere woorden: voor welke stof is een normenkader **urgenter** dan voor de andere? Hiervoor bestaat nog geen **methodiek**.

* Een normenkader geeft (onder meer) weer wat de streefwaarden voor een stof in de bodem, lucht, water moeten zijn om de humane blootstelling voldoende laag te houden.

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 1

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Aanbeveling

Het opstellen van een actiegerichte planning die bepaalt in welke volgorde een normenkader uitgewerkt moet worden voor zeer zorgwekkende stoffen.

- Definities

- Actiegerichte planning

- Actualisatie- en samenwerkingsprotocol

PRIORITIES

- 1.
- 2.
- 3.

Agenda

- 1.
- 2.
- 3.

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 1

Uitdaging

Deze probleemstelling bouwt verder op de vorige vraag:

Er bestaan reeds normen voor bepaalde zeer zorgwekkende stoffen, echter merkt men de nood aan **aanvullende normenkaders**. Bovendien is er ook nood aan een manier om deze normen en richtlijnen **up-to-date te houden** met de wetenschappelijke evidentie.

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 1

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Aanbeveling

Het ontwikkelen van een normenkader voor zeer zorgwekkende stoffen om aan te geven welke waarden aanvaardbaar zijn.

- Via een **participatief traject**
- Gedifferentieerd volgens **gebruiksruimte**
- Aandacht voor blootstelling vanuit **verschillende routes en bronnen** + mengseltoxiciteit
- **Actualisatie- en samenwerkingsprotocol**
- **Naleving** gecontroleerd en gehandhaafd

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 1

Uitdaging

Zeer zorgwekkende stoffen kunnen in de omgeving aanwezig zijn door **huidige productie of gebruik**, maar ook door productie of gebruik uit het verleden. Deze laatste noemt men **historisch aanwezige** zeer zorgwekkende stoffen: stoffen die niet langer geproduceerd en uitgestoten, maar door historische activiteiten nog steeds aanwezig zijn in het leefmilieu.

Aanbeveling

Het ontwikkelen van een aangepaste aanpak en beleid voor enerzijds historisch aanwezige zeer zorgwekkende stoffen en anderzijds zeer zorgwekkende stoffen die momenteel geproduceerd of gebruikt worden.

Voor **historisch aanwezige** zeer zorgwekkende stoffen:

- Opbouwen kennis (bv. blootstellingswegen, toxicologie,...) + uitvoeren metingen (in milieu en mens)
- Kosten-baten analyse voor sanering
- Sensibilisering

Voor zeer zorgwekkende stoffen die **momenteel geproduceerd of gebruikt** worden:

- Bepalen van (risico's op) gezondheidseffecten op de mens
  - Uitwerken lozingsnormen en uitstootnormen + gepast handhavingskader
- => Ter aanvulling van het bestaande productbeleid op EU en federaal niveau.

Doelstelling ZGS – Subdoelstelling 1

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Aanbevelingen uit workshops ➡ Vertaalslag naar preventief gezondheidsbeleid

Actiegerichte planning voor volgorde
normenkader

Normenkader

Aangepast beleid voor historisch
aanwezige vs. actuele ZGS

Beoordelingskaders ontwikkelen voor
humane ZGS

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 1

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Aanbevelingen uit workshops ➡ Operationele subdoelstelling

Actiegerichte planning voor volgorde
normenkader

Normenkader

Aangepast beleid voor historisch
aanwezige vs. actuele ZZS

We passen gedragen beoordelingskaders toe
om gezondheidsrisico's in te schatten en
advies te geven over prioritaire humane Zeer
Zorgwekkende Stoffen.

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 1

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Mogelijke acties

Vlaamse ZZS-beleid

Actief meewerken aan
het geïntegreerde ZZS-
beleid

Beoordelingskaders

Ontwikkelen
methodiek

Beoordelingskaders

Opstellen en
bijwerken adhv
risicogebaseerde
planning

Implementatie

Van
gezondheidskundige
advieswaarden +
beoordelingskaders

Milieugerelateerde gezondheidsschade

Ontwikkelen
methodiek:
kwantificatie en
kwalificatie

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 1

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Actie: Actief meewerken aan geïntegreerde Vlaamse ZZS-beleid

- Afbakenen van **scope** en **term ZZS** binnen het Vlaamse beleidskader
- Ontwikkeling van het concept **gezondheids- en milieugebruiksruimte**
- Uitwerking van **normenkaders** en **handelingskaders**:
  - gezondheidkundig beoordelingskader als basis
  - aandacht voor technische en economische haalbaarheid
- **Samenwerking:** domein-overschrijdend + (inter)nationaal
- Geïntegreerde aanpak voor **risicosignalering**

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 1

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Actie: Ontwikkelen van een methodiek om beoordelingskaders uit te werken

- Selectie **gezondheidskundige advieswaarden** (GAW's) omgevingsblootstelling
- Selectie **grenswaarden** voor blootstelling **in** de mens
- **Allocatiefactoren** voor verschillende blootstellingsroutes
- Maatschappelijk debat over de **aanvaardbaarheid** van risico's

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 1

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Actie: Risicogebaseerde planning voor uitwerking beoordelingskaders stoffen

- Risicogebaseerde prioriteitenlijst
- Risicogebaseerde planning

PRIORITIES

- 1.
- 2.
- 3.

Agenda

- 1.
- 2.
- 3.

- Gezondheidskundige advieswaarden voor omgevingsblootstelling en grenswaarden voor blootstelling in de mens

=> Door Vlaamse Werkgroep ZZS

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 1

Actie: toepassen GAW's en beoordelingskaders

- Milieueffectenrapportage
  - Relevante GAW's en beoordelingskaders
  - MER-deskundigen Mens-Gezondheid infomereren en opleiden
  - Samenwerking team MER (departement Omgeving)
- Andere toepassingsdomeinen: binnenmilieu, drinkwater, bodem, grondwater, ...

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 1

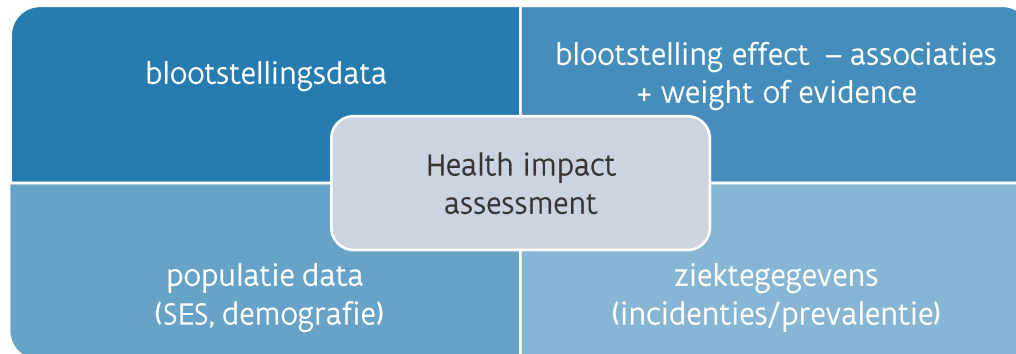

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Actie: methodiek kwalificatie en kwantificatie milieugerelateerde gezondheidsschade

- Wetenschappelijk luik

- Gezondheidseconomisch luik
- Juridisch luik

Voor welke stof(groep) zou er volgens jou prioritair een beoordelingskader uitgewerkt moeten worden?

Netwerk: Maison de la Poste
Wachtwoord: Gathering

slido.com
Code: #conferentie-zzs

slido

**Voor welke stof(groep) zou er volgens jou
prioritair een beoordelingskader
uitgewerkt moeten worden?**

① Start presenting to display the poll results on this slide.

Gezondheidsdoelstelling MGZ – Zeer Zorgwekkende Stoffen

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

► Doelstelling zeer zorgwekkende stoffen

→ Subdoelstelling 1

→ Subdoelstelling 2

- Uitdagingen en aanbevelingen
- Operationele subdoelstelling
- Acties

→ Subdoelstelling 3

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 2

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Uitdaging

Beleid zeer zorgwekkende stoffen (ZZS)

Data en inzicht in **blootstellingsbronnen en blootstellingsroutes** per ZZS en per doelgroep.

Waar in omgeving?
o.m. water, voeding,
bodem, lucht, ...

Hoe in de mens?
o.m. ingestie,
ademhaling, huid, ...

humane blootstelling geïntegreerd monitoren
(bv. via modelleren, humane biomonitoring)

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 2

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Aanbeveling

Om blootstellingsbronnen en -routes met hun effecten te kunnen monitoren:

- **Systematiek:** alle mogelijke bronnen en routes in kaart brengen
- Ontwikkelen, valideren en robuust maken van **meetinstrumenten**
- Uitvoeren **verschillende types metingen**:
  - milieumetingen
  - blootstellings- en effectmetingen
- (Verbeterde) **registratie** van effect- en blootstellingsmetingen
- **Kennisoverdracht** naar Europees en Belgisch beleid.

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 2

Aanbevelingen uit workshops ➡ Vertaalslag naar preventief gezondheidsbeleid

Monitoring blootstelling en
effectroutes

Monitoring van blootstelling en
gezondheidseffecten van humane ZZS

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 2

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Aanbevelingen uit workshops → Operationele subdoelstelling

Monitoring blootstelling en
effectroutes

De prioritaire humane Zeer Zorgwekkende
Stoffen met een relevante bijdrage in de
ziektelast worden opgevolgd in
gezondheidsmonitoring en –surveillance.

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 2

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Mogelijke acties

Vlaamse ZZS-beleid

Actief meewerken aan
het geïntegreerde ZZS-
beleid

Milieugerelateerde surveillance in gezondheidsdata

Verbeterde registratie
van effect- en
blootstellingsmetingen
in bestaande systemen

Milieugezondheids- kundige aandachtsgebieden (MGAG)

Vroegtijdig
identificeren

Nieuw geïdentificeerde MGAG's

Opzetten van
monitoring (bron-
blootstelling-
belasting-effectketen)

Bestaande MGAG's

Opvolgen

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 2

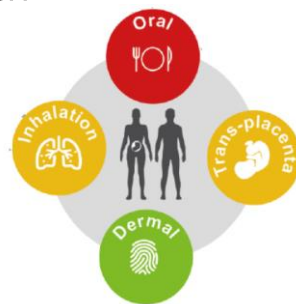

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Actie: Actief meewerken aan geïntegreerde Vlaamse ZZS-beleid

- **Monitoring, registratie en rapportage** door bedrijven/sectoren
- **Geïntegreerde blootstellings- en risicoanalyses**
- Referentieprogramma **Vlaams Humaan Biomonitoring Programma** (VHBP)
- Noden: onderzoek naar **nieuwe meetmethodes ZZS**

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 2

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Actie: Ontwikkeling milieu-gerelateerde surveillance in gezondheidsdata

- Koppelen van **blootstellings- en milieugegevens** aan **gezondheidsdatabases**

Bestuderen van blootstellings-effect relaties

- Opstellen onderzoeksvragen
- Opmaak statistisch plan en uitvoeren statistische analyses
- Wetenschappelijke interpretatie resultaten
- Communicatie

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 2

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Actie: Vroegtijdig identificeren van milieugezondheidkundige aandachtsgebieden

- **Milieuperspectief**

- Routinematige staalafnames door bevoegde instanties
  - Analyse en interpretatie
- Identificatie MGAG a.d.h.v. criteria

- **Gezondheidsperspectief**

- Screenen naar geografische clusters en/of tijdstrends in gezondheidsdatabases
- Interpretatie: verklaring door blootstelling aan milieufactoren of andere verklaringen (leeftijd, roken, alcohol,...)?

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 2

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Actie: Opzetten van monitoring in (nieuw) geïdentificeerde MGAG's

- Routinematige **staalafnames**
- Verzamelen **blootstellingsgegevens en/of gezondheidsgegevens**
- Data **analyseren** en **interpreteren**, uitschrijven en beschikbaar stellen van opvolgingsrapporten
- **Communicatie**

Actie: Opvolgen MGAG's

Welke gezondheids- en milieudatabases kunnen deze gezondheidsdoelstelling nog mee ondersteunen?

Netwerk: Maison de la Poste
Wachtwoord: Gathering

slido.com
Code: #conferentie-zzs

slido

Welke gezondheids- en milieudatabases kunnen deze gezondheidsdoelstelling nog mee ondersteunen?

① Start presenting to display the poll results on this slide.

Gezondheidsdoelstelling MGZ – Zeer Zorgwekkende Stoffen

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

► Doelstelling zeer zorgwekkende stoffen

→ Subdoelstelling 1

→ Subdoelstelling 2

→ Subdoelstelling 3

- Uitdagingen en aanbevelingen
- Operationele subdoelstelling
- Acties

Doelstelling ZKS – Subdoelstelling 3

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Uitdaging

- Onvoldoende duidelijke communicatiestructuur
  - Sensibilisering
  - Crisissituaties

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 3

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Aanbeveling

Er dient een communicatiedraaiboek opgemaakt te worden met een duidelijke communicatiestructuur (wie, wat, wanneer) voor enerzijds sensibilisering en anderzijds aanpak van crisissituaties.

- Inzichten en best practices
- Samenwerking
- Opvolging

Doelstelling ZKS – Subdoelstelling 3

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Uitdaging

Een goede basiskennis over zeer zorgwekkende stoffen is cruciaal voor de **beroepen die hiermee in contact komen**. Er is ruimte voor verbetering in **academische curricula en bestaande opleidingspakketten** van deze relevante sectoren.

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 3

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Aanbeveling

Via de verdere ontwikkeling van opleidingspakketten wordt de basiskennis over beroepsrelevante ZZS in de opleiding van relevante sectoren verbeterd.

Om deze opleidingspakketten te ontwikkelen:

- **Inventarisatie** van opleidingen met wel/geen aandacht aan zeer zorgwekkende stoffen en van opleidingen waar dit wenselijk is
- In kaart brengen van **vereiste basiskennis** per relevante opleiding en sector
- Inspiratie uit andere **lopende actieplannen**

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 3

Aanbevelingen uit workshops → Vertaalslag naar preventief gezondheidsbeleid

Communicatiedraaiboek

Opleidingspakketten
beroepsrelevante ZZS

Laagdrempelige informatie en instrumenten
om bewust om te gaan met Zeer
Zorgwekkende Stoffen en om gezonde
keuzes te maken in het dagelijks leven

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 3

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Aanbevelingen uit workshops ➡ Operationele subdoelstelling

Communicatiedraaiboek

Opleidingspakketten
beroepsrelevante ZZS

Burgers, lokale besturen, relevante
intermediären en organisaties beschikken
over laagdrempelige informatie en
instrumenten om bewust om te gaan met
Zeer Zorgwekkende Stoffen.

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 3

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Mogelijke acties

Sensibiliserings-
materiaal voor
burgers

Ontwikkelen en
beschikbaar stellen
van materiaal rond
ZZS

Opleidingspakketten

Ontwikkelen van
opleidingspakketten
rond humane ZZS

Bewustzijn rond
humane ZZS

Monitoren impact
communicatie- en
educatie-inspanningen

Communicatie-
draaiboek

Richtlijnen
sensibilisering +
risicocommunicatie

Stakeholder-
management

Opzetten + versterken
samenwerkings-
verbanden

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 3

- ▶ **Verantwoordelijkheid** voor blootstelling aan ZZS **NIET bij de burger** leggen
- ▶ Subdoelstelling kadert in **breder Vlaamse ZZS-beleid**:
  - Versterking vergunningen- en handhavingsbeleid
  - Aanpak belangrijke niet-industriële bronnen
  - Sanering van verontreinigde locaties
  - Behandeling of verwijdering van afvalstoffen

Actie: ontwikkelen en beschikbaar stellen van sensibiliseringsmaterialen

- **Inventariseren** van reeds **bestaande sensibiliseringsmaterialen**
- **Aanpassen** van bestaande materialen
- **Ontwikkelen** van nieuwe sensibiliseringsmaterialen
- Gericht en geïntegreerd organiseren van **campagnes en communicatieboodschappen**
- Overzicht van **mogelijke communicatiekanalen**

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 3

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Actie: ontwikkeling van opleidingspakketten over ZZS

- **Inventariseren van opleidingen**
  - waarin reeds aandacht wordt besteed aan ZZS
  - waar kennis over ZZS wenselijk is
- Inventariseren van **vereiste basiskennis per opleiding en sector**
- Ontwikkelen van **opleidingspakketten** over ZZS

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 3

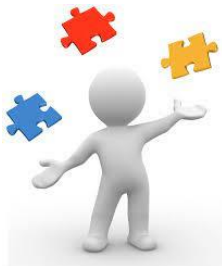

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Actie: opmaak communicatiedraaiboek

- Best practices

- Samenwerken
- Draaiboekinhoud
- Evaluatie

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 3

Actie: metingen m.b.t. begrip en bewustzijn van ZZS onder de Vlaamse bevolking

- Nulmeting
- Geschikte methodiek per doelgroep
- Analyseren van verzamelde gegevens
- Periodieke herhaling van de meting

Doelstelling ZZS – Subdoelstelling 3

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Actie: samenwerking met verschillende zorgactoren, overheden, experts

- Identificeren van relevante **partners**
- Versterken + opzetten **overlegstructuren**
- Bijdragen aan de ontwikkeling van **opleidingspakketten** en het **communicatiedraaiboek**

Welke actoren mogen zeker niet vergeten worden in het communicatieplan?

Netwerk: Maison de la Poste
Wachtwoord: Gathering

slido.com
Code: #conferentie-zzs

slido

Welke actoren mogen zeker niet vergeten worden in het communicatieplan?

① Start presenting to display the poll results on this slide.

Gezondheidsdoelstelling ZZS – Conclusie

Doelstelling ZZS

Tegen 2030 streven we naar een aanvaardbaar gezondheidsrisico van prioritaire Zeer Zorgwekkende Stoffen voor elke Vlaming, in ondersteuning van de 2050-visie 'Op weg naar een veilig Vlaanderen voor Zeer Zorgwekkende Stoffen'.

Operationele subdoelstellingen

1. We passen **gedragen beoordelingskaders** toe om gezondheidsrisico's in te schatten en advies te geven over prioritaire humane Zeer Zorgwekkende Stoffen.
2. De prioritaire humane Zeer Zorgwekkende Stoffen met een relevante bijdrage in de ziektelast worden opgevolgd in **gezondheidsmonitoring en -surveillance**.
3. Burgers, lokale besturen, relevante intermediairen en organisaties beschikken over **laagdrempelige informatie en instrumenten** om bewust om te gaan met Zeer Zorgwekkende Stoffen.

Gezondheidsdoelstelling ZZS - Conclusie

Hoe zou jij deze acties willen versterken?

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Bedankt!

Bij vragen en/of bemerkingen, neem gerust contact op met:

milieugezondheidszorg@vlaanderen.be